

Verzwaar de belastingen op vermogen!

Auteur(s):

Kam, C.A. de
RU Groningen, thans tijdelijk verbonden aan de OESO, Parijs.

Verschenen in:

ESB, 83e jaargang, nr. 4141, pagina 159, 27 februari 1998

Rubriek:

Prikkel

Trefwoord(en):

belastingen

De kabinetsnota die opties verkent voor belastingherziening in de komende eeuw bevat de suggestie de lastendruk voor 7,5 miljard gulden te verschuiven van arbeid naar consumptie, door verhoging van het btw-tarief en van diverse milieuheffingen ¹. Werknemers krijgen netto wat meer in handen, maar het leven wordt duurder. Eïsen en krijgen de vakverenigingen bij daaropvolgende loononderhandelingen 'prijscompensatie', dan zet dit beleid weinig zoden aan de dijk. Verschuiving van de lastendruk naar de factor kapitaal biedt meer perspectief. Mogelijkheden om de belastingbijdrage van vermogensbezitters te vergroten blijven in de verkenning van het kabinet echter onbesproken, of zij worden met tekortschietende argumentatie naar de afvalhoop verwezen. Sterker nog, de voorstellen hebben juist tot gevolg dat bezitters van grotere vermogens aanzienlijk minder belasting gaan betalen. Hier volgen vier suggesties om de lastendruk op bezit en overgang van vermogen met in totaal 17 miljard gulden op te voeren.

Ten eerste: handhaving van de vermogensbelasting, met het tarief dat gold in de jaren vijftig en zestig (0,5%). Deze matiging van het tarief (thans 0,7%) is geboden, omdat landen zoals Duitsland en Oostenrijk de heffing hebben afgeschaft, en België haar niet kent. Tegenstanders beweren dat de heffing geen rechtsgrond heeft. Dat argument valt eenvoudig te pareren. Vermogen geeft haar bezitters extra draagbezit en financiële zekerheid, die niet wordt getroffen via heffing van inkomstenbelasting. Deze maatregel levert ten opzichte van de kabinetsplannen 1 miljard gulden op.

Ten tweede: invoering van belastingheffing over door particulieren behaalde vermogenswinsten. Veel andere industrielanden kennen deze heffing ook. Het kabinet acht de uitvoeringsproblemen onoverkomelijk. Dit argument overtuigt niet. De door het kabinet voorgestelde heffing over vermogensinkomsten veronderstelt dat alle individuen met een vermogen van meer dan f 37.500 (de voorgestelde vrije som) in de toekomst aangifte van hun vermogen doen. De (al dan niet gerealiseerde) vermogenswinst laat zich dan via vermogensvergelijking betrekkelijk eenvoudig bepalen. Geschatte opbrengst: 1 miljard gulden.

Ten derde: verzwaring van de belastingdruk op onroerend goed. Dit kan door verhoging van het tarief van de overdrachtsbelasting (nu 6%) tot 10%. Verder zijn er goede argumenten om de fiscale huurwaarde van de eigen woning stapsgewijs te verdubbelen ². Volgens het kabinet stort dan de woningmarkt in. Blijkens de ervaring in andere landen (die eigen-woningbezitters fiscaal minder in de watten leggen) is deze vrees nergens op gebaseerd. Dankzij de lage rente kan de woningmarkt bovendien een stootje velen. Tot slot kan de rijksoverheid door beperking van haar uitkeringen aan lagere overheden de gemeenten dwingen een groter deel van hun uitgaven te financieren via de onroerende-zaakbelastingen. De meeropbrengst van deze maatregelen samen bedraagt ongeveer 10 miljard gulden.

Ten vierde: invoering van een jaarlijkse vermogensheffing van 0,5% over het kapitaal van de pensioenuitvoerders. Dat is gerechtvaardigd, omdat pensioenaanspraken zijn vrijgesteld van vermogensbelasting. Bij 1 biljoen gulden belegd kapitaal bedraagt de opbrengst jaarlijks f 5 miljard. Vlucht van pensioenfondsen naar het buitenland valt te verhinderen door te bepalen dat de bestaande fiscale begunstiging van pensioenen uitsluitend geldt wanneer de voorziening bij een in Nederland gevestigde rechtspersoon is ondergebracht. De fondsen kunnen de heffing in het algemeen voldoen zonder aanpassing van hun pensioenreglement, dank zij de al enkele jaren achtereen behaalde hoge rendementen. In de toekomst kan enige beperking van pensioenaanspraken geboden zijn, of de premies gaan omhoog. Dat laatste is niet de bedoeling; het maakt arbeid weer duurder.

Door deze vier maatregelen zou het aandeel van de vermogensheffingen in de belastingmix oplopen tot circa 10%. In de buurlanden ligt het lager, in het VK ongeveer even hoog, in de VS, Canada, Japan en Korea brengen vermogensheffingen in verhouding nu al meer op ³. Geen van deze maatregelen verslechtert de belastingconcurrentiepositie van ons land onaanvaardbaar. Alle tariefpercentages van de inkomstenbelasting kunnen zes punten omlaag.

Politiek bestaat voor dit alternatief echter volstrekt onvoldoende draagvlak. De maatregelen raken mensen met een eigen huis en goede pensioenvoorzieningen. De helft van de kiezers vertoef onder eigen dak: een electorale factor om rekening mee te houden. De pensioenverzekeraars vormen inmiddels een lobby die machtiger is dan het afbrokkelende 'groene front'. Vermogensbezit en pensioenen zullen dus geen draagvlak worden voor lastenverlichting ten gunste van de factor arbeid. Jammer voor de werklozen en lagere inkomensgroepen. Zij zijn de 'dommen' die een hoge prijs (blijven) betalen voor het belastingstelsel van de 21e eeuw.

H.A. Keuzenkamp, [Leuker konden we het niet maken](#)

S. Cnossen en A.L. Bovenberg, [Belastingen in de 21e eeuw](#)

L.G.M. Stevens, [Belastingarbitrage en de maakbare samenleving](#)

J.J. Graafland en R.A. de Mooij, [Arbeidsmarkteffecten van belastingverlaging](#)

[Hoofdlijnen van de kabinetsplannen](#)

A.L. Bovenberg en S. Cnossen, [De inkomstenbelasting nu en straks](#)

M.E.A. Haffner, [Woningbelasting in Europa](#)

---

1 *Belastingen in de 21e eeuw*, TK 1997-1998, 25 810, nr.2, blz.93.

2 C.A. de Kam, [De logica van de hypotheekrente-aftrek](#), *ESB*, 29 januari 1997, blz. 94-95.

3 OESO, *Revenue Statistics 1965-1996*, blz.85